

Jaarstukken 2024

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Ambitie

Gouda is een bruisende en gezonde stad, waar het prettig wonen, opgroeien, bewegen en recreëren is. Een stad met een rijk cultureel aanbod waar ruimte is voor verwondering en een unieke beleving. De gemeente wil het culturele erfgoed van Gouda behouden, versterken en toekomstbestendig maken en haar archeologische verleden zichtbaar maken. Kansen die waterrecreatie biedt voor Gouda, aangrijpen. Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en divers aanbod van kunst en cultuur is daarbij cruciaal. Gouda moet een gezonde stad zijn met gezonde inwoners. Zowel lichamelijk fysiek als geestelijk mentaal. Sporten en bewegen moet toegankelijk en dichtbij zijn voor iedere Gouwenaar

Wat is bereikt?

1) Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners.

De in juni geopende inpandige fietsenstalling aan de Nieuwe Markt wordt goed gebruikt, wat kansen biedt voor een bredere gebiedsimpuls. De gemeente stelde de subsidieregeling duurzame terrasverwarming open voor horecaondernemers en verruimde het uitstallingsbeleid om kleinschalige zitgelegenheden mogelijk te maken. Het uitvoeringsplan voor het Waterfonds is vastgesteld en het ligplaatsenbeleid vernieuwd. Daarnaast is gestart met de uitbreiding en doorontwikkeling van evenementen.

2) Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

Een nieuwe stadsmarketingstrategie is vastgesteld en een imago onderzoek is uitgevoerd. Een merkstrategie voert regie over de uitvoering van de stadsmarketingstrategie waarbij externe partners nauw betrokken worden. De evenementen werden goed bezocht. Het aantal bezoekers bij de top 5 attracties (Cinema Gouda, Goudse Schouwburg, Museum Gouda, Sint-Janskerk en de Gouda Cheese Experience) bleef op niveau.

3) Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

De formatie is uitgebreid en de eerste fase van het aanwijsprogramma gemeentelijke monumenten is afgerond. De informatievoorziening over archeologie is verbeterd en het archeologisch depot verder ontwikkeld. De gemeente werkte samen met erfgoedadviseurs en rijksinstanties aan het Technisch Ontwerp Stadhuis, waarbij vier mock-ups voor vensterisolatie zijn beoordeeld. De subsidieverordening werd beter benut en alle archeologische onderzoeksrapporten zijn opgenomen in de GIS-viewer voor interne en externe raadpleging. Er is een aanvang gemaakt met de herijking van de regeling erfgoed en duurzaamheid.

4) Ontwikkeling en herstel van de brede culturele sector

Het bereik van culturele activiteiten is verbreed via de Cultuurnota, met financiering via de subsidieregeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling en de specifieke uitkering jongerencultuur. Hierdoor konden vernieuwende initiatieven worden gerealiseerd en kregen jonge makers ruimte voor ontwikkeling. 75% van de inwoners is (zeer) tevreden over het culturele aanbod, met een lichte stijging van het aandeel zeer tevreden inwoners. De vestiging van de bibliotheek in Goverwelle is vernieuwd. De gemeente heeft het convenant theaterdelta Zuid-Holland ondertekend, wat onder andere gericht is op vernieuwende culturele samenwerking met Dordrecht en Leiden met steun van de provincie Zuid-Holland. We voerden een waarderingsonderzoek uit naar kunst in de openbare ruimte.

5) Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

De gemeente stelde een nieuwe sportvisie vast en realiseerde extra sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte. Het Leefstijlakoord werd gelanceerd en het aantal inwoners dat succesvol een beroep deed op het Volwassenenfonds steeg naar 350.

3.5.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Investeren in een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

- **Aanpak leegstand en samenwerking binnenstad.** In 2024 zijn in het kernvoorzieningsgebied twee leegstandsschouwen uitgevoerd. De leegstand lag in oktober op 9,9%, wat beter is dan vergelijkbare steden. Op

de Kleiweg is extra inzet nodig om leegstand te verminderen. De gemeente en de centrummanager stimuleren samenwerking tussen ondernemers en benutten de mogelijkheden van de leegstandsverordening actiever. In 2025 wordt een gezamenlijke sessie georganiseerd om korte termijnacties voor een aantrekkelijkere winkelstraat te verkennen. Het bestemmingsplan binnenstad is vernieuwd, onder andere om gewenste transformatie naar woningen op de begane grond tegen te gaan.

- **Duurzame terrasverwarming en fietsparkeren.** Het Horecaconvenant met KHN Gouda is ondertekend. Daarin is afgesproken dat ondernemers per september geen gasheaters meer gebruiken. De gemeente stelde een subsidieregeling voor duurzame terrasverwarming in. Vijf ondernemers deden daar succesvol een beroep op. Op 4 juli 2024 is de inpandige fietsenstalling op de Nieuwe Markt geopend. Deze wordt goed gebruikt door bezoekers.
- **Toegankelijkheid winkelgebied verbeterd.** Stichting Ongehinderd voerde scans uit naar de toegankelijkheid van winkelstraten en gehandicaptenparkeerplaatsen. Winkeliers konden een scan laten doen voor hun eigen winkel. De gemeente verhoogde het budget, zodat meer ondernemers hier gebruik van konden maken. De resultaten worden in een app verwerkt waarmee bezoekers vooraf de toegankelijkheid kunnen bekijken.
- **Waterfonds en vernieuwd ligplaatsenbeleid.** De gemeenteraad stelde het uitvoeringsplan voor de reserve Waterfonds vast. Maar de uitvoering is voorlopig on hold gezet vanwege de financiële situatie. Het ligplaatsenbeleid is vernieuwd en twee verordeningen zijn aangepast. Daardoor is het systeem voor bootonthefingen transparanter en beter controleerbaar.
- **Impuls voor evenementen en toerisme.** Ondernemers kregen workshops over social media en marketing binnen het binnenstadsmanagement en toerismebeleid. Daarnaast is het evenement De Verwondering toegevoegd aan de sterevenementen als opening van het culturele seizoen. Ook is gestart met de vernieuwing van bestaande evenementen, zoals uitbreiding van de routes tijdens Gouda bij Kaarslicht en nieuwe programmaonderdelen bij de Goudse Keramiekdagen.

Doelstelling 2: Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

- **Nieuwe stadsmarketingstrategie vastgesteld.** In 2024 is de stadsmarketingstrategie vastgesteld. Daarin richt Gouda zich niet alleen op toerisme maar ook op bewoners, bedrijven en talent. De strategie bevat een aangescherpte positionering en een heldere missie: "de kracht van Gouda uitdragen en versterken door consequent te bouwen aan een sterk, integraal merk".
- **Onderzoek naar stadsimago en monitoring.** De eerste ImagoMonitor is uitgevoerd om te meten hoe zowel inwoners als niet-Gouwenaars de stad zien. Dit onderzoek biedt inzicht in hoe Gouda wordt herkend en beleefd. Het onderzoek wordt elke vier jaar herhaald.
- **Uitvoering marketingstrategie en campagnes.** Met multimedia-campagnes, publicaties over Gouda en samenwerking met travel trade-partners op beurzen, wordt uitvoering gegeven aan het Koersdocument Toerisme. In september 2025 worden de cijfers over 2024 aan de raad gepresenteerd.
- **Samenwerking binnen en buiten Gouda.** De gemeente werkt samen met ondernemers aan campagnes en de Welkom in Gouda-brochures. Tijdens de jaarlijkse werkveldbijeenkomst toerisme is kennis uitgewisseld en zijn workshops gegeven over social media en reviewmanagement. Daarnaast werkt Gouda regionaal samen via de Groene Hart Verbinders en Cheese Valley, om meerdaags verblijf en de regio te promoten.
- **Investeren in zakelijk toerisme en hotelcapaciteit.** De gemeente stimuleert extra hotelcapaciteit door te investeren in zakelijk toerisme, wat zowel bestaande als nieuwe hotels ten goede komt. In samenwerking met ondernemers zijn gerichte campagnes op LinkedIn en Google ingezet om zakelijke toeristen naar Gouda te trekken.

Doelstelling 3: Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

- **Uitbreiding formatie en beleidsontwikkeling.** De formatie is uitgebreid. Daarmee is de gemeente gestart met de uitvoering van de Historische Lintenvisie, de voorbereiding van de Archeologische Basiskaart en de actualisatie van het erfgoedbeleid rond verduurzaming. Hiervoor is een klankbordgroep opgericht in samenwerking met Energiecoöperatie Gouda.
- **Onderzoek en waardering erfgoed.** De gemeente voerde een architectuurhistorisch onderzoek uit naar Post-65 erfgoed (1965-1990) en beoordeelde het naoorlogs erfgoed opnieuw. Aanvullende (boor)onderzoeken werden gedaan voor archeologisch erfgoed, zoals de te beschermen motte Molenwerf.
- **Verbetering archeologische informatie en systemen.** De websitepagina over archeologisch erfgoed is geactualiseerd en een zaakstelsel is ontwikkeld. Daarnaast zijn alle archeologische onderzoeken in Gouda van 2009 t/m 2024 geïnventariseerd en opgenomen in een nieuw registratiedocument.
- **Optimalisatie depot en conservering vondsten.** Het depotregistratiesysteem is vernieuwd waardoor de collectie beter doorzoekbaar is. 620 projectdossiers en 784 tekeningen zijn gedigitaliseerd en metalen objecten met hoge conserveringsprioriteit zijn teruggeplaatst. Daarnaast zijn 965 grote depotdozen vervangen door hanteerbare exemplaren en zijn vondsten gecontroleerd op conserveringsbehoefte.
- **Subsidies en restauratie Stadhuis.** Er zijn 11 subsidieaanvragen voor onderhoud aan gemeentelijke monumenten toegekend en in totaal lopen er nu 24 aanvragen. Daarnaast werd een bouwhistorisch onderzoek gesubsidieerd. Binnen de herbestemming van het Stadhuis is integraal gekeken naar onderhoud, restauratie en verduurzaming, met een ambitie van 52% CO₂-reductie en gasloos gebruik.

Doelstelling 4: Ontwikkeling en herstel van de brede culturele sector

- **Stimulering culturele initiatieven en fondsenwerving.** De subsidieregeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling is voortgezet, waarbij 16 van de 41 aanvragen zijn gehonoreerd. Dit maakte diverse projecten mogelijk, zoals het

Pianofestival Gouda, een poppenproject in alle wijken en een fototentoonstelling over 'Sinking Cities'. Ook werd een drukbezochte bijeenkomst over fondsenwerving georganiseerd met lokale, provinciale en landelijke fondsen.

- **Jongerencultuur en talentontwikkeling.** Met subsidies uit de regeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling en de rijksmiddelen voor jongerencultuur zijn meerdere initiatieven voor en door jongeren gerealiseerd. Express Yourself en Your Stories kregen een vervolg en zes initiatieven ontvingen op de pitchavond budget en coaching om hun ideeën te realiseren. Daarnaast is een onderzoek uitgevoerd naar de culturele behoeften van jongeren. Op basis daarvan wordt een laagdrempelige subsidieregeling voorbereid.
- **Uitbreiding bibliotheekvoorzieningen en cultuur in de regio.** In Goverwelle is een nieuwe wijkvestiging van de bibliotheek geopend. Deze biedt samen met het biljart- en denksportcentrum ruimte voor uitleen- en taalactiviteiten en gezamenlijke programmering. Daarnaast is de regio Midden-Holland in 2025 formeel erkend als cultuurregio door het ministerie van OCW. De samenwerking tussen theaters in Gouda, Leiden en Dordrecht en mbo-instellingen is verder uitgewerkt.
- **Verduurzaming en toegankelijkheid culturele instellingen.** De Fair Practice Code is structureel opgenomen in zowel project- als vaste subsidies. Het haalbaarheidsonderzoek voor de verduurzaming en toegankelijkheid van Museum Gouda is verder uitgewerkt. In 2025 bespreekt de raad mogelijke vervolgstappen omdat de middelen voor noodzakelijke investeringen in het gebouw nog ontbreken.
- **Kunst in de openbare ruimte en cultureel erfgoed.** Op basis van de nulmeting kunst in de openbare ruimte zijn voorbereidingen getroffen voor een collectieplan, waarover de raad in 2025 besluit. Daarnaast zijn twee sessies met de raad georganiseerd ter voorbereiding op dit plan.

Doelstelling 5: Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

- **Vaststelling gemeentelijke sportvisie.** In najaar 2024 stelde de gemeenteraad de nieuwe sportvisie 'Met verenigde krachten' vast. Deze richt zich op sterke verenigingen, een goede basisinfrastructuur, de maatschappelijke meerwaarde van sport en talentontwikkeling. De keuzes in de visie zijn onderbouwd met data uit de Lokale Sportdeelname Index.
- **Uitbreiding sport- en beweegvoorzieningen.** Op diverse plekken in de stad zijn nieuwe sport- en beweegvoorzieningen gerealiseerd. Opvallende projecten zijn het Cruyff Court aan de Marathonlaan en de QR-Fit routes in het Groenhovenpark en Korte Akkeren. Een wereldprimeur was de aanleg van een warmtewinsysteem onder een voetbalveld op sportpark DONK. Dit kreeg veel media-aandacht.
- **Lancering Leefstijlakoord en sportstimuleringsmaatregelen.** In 2024 werd het Leefstijlakoord gelanceerd, waarin een kernteam van lokale partijen aanvragen beoordeelt voor de 'Leefstijlakoordpot'. Het aantal inwoners dat via het Volwassenenfonds ondersteuning kreeg voor sportdeelname steeg naar 350.
- **Financiële druk op SPORT•GOUDA en maatregelen.** De financiële situatie van SPORT•GOUDA stond onder druk door hoge inflatie en stijgende energiekosten. Dankzij bedrijfsbesparingen, beter kostendekkende opdrachten en een beperkte afschaling van onderhoud kon de begroting voor 2025 alsnog sluitend worden gemaakt.
- **Plannen voor binnensport en verduurzaming.** Het opstellen van een Routekaart gemeentelijke binnensportaccommodaties en de plannen voor een gasloos Groenhovenbad zijn nog niet gerealiseerd. Eind 2024 zijn hierover nieuwe afspraken gemaakt.

3.5.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

3.5.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

